

Lusangrepp bör behandlas



Lus är en utvärtes parasit som de flesta har erfarenhet av. Den är vanlig i nötkreatursbesättningar, oavsett inriktning. Tidigt insatta åtgärder är viktigt för ett gott behandlingsresultat.

Löss lever på huden och är en parasit som vi vanligen ser eller ser effekterna av om senhösten och vintern. Då har djuren satt vinterpäls vilket gör huden både varmare och fuktigare och det är ett gynnsamt mikroklimat för lusen att föröka sig i. Under stallsäsongen är beläggningen vanligen högre vilket underlättar smittspridning mellan djur. Men lusen är inte enbart ett problem för djur på stall, den kan även bli ett problem om man har djuren utomhus.

Våra nötkreatur drabbas främst av två olika sorters löss, den pälsätande och/eller den blodsugande. Blandinfektioner mellan pälsätande och blodsugande förekommer och det kan vara bra att komma ihåg eftersom det med vissa läkemedel krävs högre dos för att avdöda den blodsugande lusen.

Det går att förebygga lusangrepp och det görs enklast vid installning genom att klippa djuren. Då blir huden torrare och mindre varm, vilket gör att lusen inte trivs.

Symptom på lusangrepp är pälsavfall, vanligen på främre delen av kroppen, klåda och oro. Ser man detta bör man skyndsamt sätta in behandling. Det förekommer en missuppfattning om att djur med löss inte behöver behandling, men lusangrepp ökar exempelvis risken för att oroliga kor trampar på kalvar eller andra kors spenar samt sänker välbefinnandet för djuret. Trampar djuren omkring i ströbädden är det svårare att hålla ströbädden torr och ren vilket också kan vara negativt vid kalvning då hygien



Förebygg lusangrepp vid installning genom att klippa djuren. Då blir huden torrare och mindre varm vilket gör att lusen inte trivs.

är extra viktig.

Om djuren och uppfödningen är ekologiskt certifierad får man inte utföra förebyggande behandling innan symptom har uppstått. Finns däremot symptom på lusangrepp på djuren kan och bör djuren behandlas, kontakta er veterinär. Det kan vara bra att dokumentera angreppen med fotografier.

Det finns olika preparat att använda och man kan ha olika strategier för olika grupper av djur. Det finns preparat som bara har effekt mot utvärtes parasiter, till exempel Blaze, Spotinor, Bayticol. Dessa passar bra att behandla äldre kor med eftersom korna ofta inte behöver samtidig avmaskning. Tänk dock på att kor med lungmask behöver avmaskning.

Preparat med effekt både mot utvärtes och invärtes parasiter, till exempel Noromectin, Ivomec, Dectomax, Eprinex, passar att ges till kalvar som samtidigt behöver avmaskas. Det finns också ett preparat, Closamectin, med effekt mot utvärtes och invärtes parasiter samt stora leverflundran. Beroende på när man behöver behandla kan detta användas. Dock har preparatet endast effekt mot vuxna leverflundror varför det inte avdödar de flundror som inte hunnit bli vuxna, vilket tar 8-12 veckor från intaget.

För att lyckas med behandlingen är det en del saker som kan vara bra att komma ihåg. Rätt dos är grundläggande för en effektiv behandling och om ingen våg finns bör ett måttband användas för att bedöma vikten. Gör sedan ett par stickprov här och var för att kontrollera att ögonmättet är rätt inställt.

Genom att behandla djur skyndsamt efter symptomdebut hejdas en massepidemi i gruppen samtidigt som förutsättningarna för att behandlingen lyckas ökar markant. Det beror på att smittrycket, det vill säga antalet löss på djuren, då blir mindre och risken för att tvingas göra en ombehandling minskar. Vid symptom är det alltså ingen mening att vänta med åtgärd. Alla djur i gruppen bör behandlas vid samma tillfälle för att minska risken att djuren återsmittar varandra.

Eftersom de flesta beredningar appliceras i en sträng längs ryggens mittlinje är det viktigt att preparatet faktiskt kommer ner i huden. Det blir alltså ingen säker effekt om ni står en bit ifrån och försöker skjuta på en dos på ryggen från håll. Pälsen ska också vara ren och behandling bör inte göras om det regnar eller om det är mycket kallt så att preparatet fryser innan det når huden. Behandlar man djur som går inne

Tips för lyckad behandling

- Rätt dos
- Behandla skyndsamt vid symptom
- Behandla samtliga djur i gruppen vid samma tillfälle
- Korrekt applicering (skjut inte från höften)
- Ren päls
- Behandla inte vid nederbörd eller stark kyla

kan man klippa en rand på ryggen, men observera att det inte bör göras om man behandlar med Closamectin på grund av risk för biverkningar.

Om djuren börjar klia sig några veckor efter utförd behandling bör ni kontakta er veterinär. Det kan röra sig om att djuren blivit återsmittade för att behandlingen inte lyckats. Resistens mot läkemedel finns och det är värt att komma ihåg att behandling även påverkar andra insekter i miljön. Förebyggande åtgärder genom lagom beläggning och klippning i de miljöer där det är lämpligt är därför mycket värdefullt. ■

Maria Torsein

Gård & Djurhälsan arbetar med djurhälsosfrågor om grisar, nötkreatur för köttproduktion och får.

